

TESTUL FABULELOR DÛSS

- Louisa Duss constata ca, deseori, diagnosticarea complexelor în psihanaliza copiilor este dificilă și necesită mult timp, prin urmare construiește o tehnică simplificată și rapidă de identificare a complexelor dintr-o perspectivă psihanalitică ortodoxă (pentru copii și adulți).

- Testul fabulelor permite o depistare rapidă a complexului și a gradului său de gravitate și ar putea servi drept punct de plecare pentru o analiză.

- pentru verificarea **validității** acestui test psihanalitic s-a bazat pe cunoașterea anterioară a subiecților, care au dat răspunsuri în conformitate cu complexele lor.

- Testul este adresat psihologilor care au cunoștințe de psihanaliză - despre inconștient și structura sa, modalitățile de reacție ale Eului, înțelegerea simbolului (deoarece testul este construit pe simbol) și o tehnică a interviului psihanalitic.

Materialul testului

- mici fabule în care un erou – fie un copil, fie un animal – se găsește într-o anumită situație reprezentând un stadiu de evoluție a inconștientului (stadiul oral, anal, oedipian etc.), situație în care există mai multe posibilități de rezolvare.
- ipoteză: dacă subiectul este impresionat de una dintre povești și dă un răspuns simbolic, sau, dimpotrivă, manifestă o anumită modalitate de apărare în momentul răspunsului, înseamnă că situația în care se află eroul fabulei determină la el un șir de asociații care dezvăluie complexul la care s-a fixat.
- condiții indispensabile pentru ca testul să-și atingă scopul:

1. fabula să fie destul de *ușor de înțeles* pentru un copil de trei ani și, în același timp, capabilă *să-i intereseze și pe copiii mai mari*, eventual adolescenții. În anumite cazuri, adulții dau răspunsuri spontane și simbolice, amintind de cele ale copiilor. Este vorba despre adulți încă tineri, între 20 și 30 de ani, inteligenți dar nu intelectuali (artiști și artizani), care prezentau tulburări nevrotice. În cazul adulților cultivați, care nu reacționează direct și inserează reflecții obiective și raționale în răspunsurile lor, trebuie păstrată o rezervă.

2. În elaborarea fabulelor, au fost *eliminate situațiile familiale sau școlare* prea deosebite, în care copilul risca să se recunoască, și unde putea interveni frica de a fi judecat. Acesta este motivul pentru care în trei cazuri s-a ales ca erou *un animal*, iar în celelalte am plasat *eroul în situații absolut banale*: o sărbătoare în familie, o înmormântare, un obiect de lut confecționat de erou, o plimbare cu unul dintre părinți etc. Acest lucru permite copilului să acorde cea mai mare importanță sentimentelor eroului.

3. În ceea ce privește fabula *visului urât*, se urmărește depistarea unei stări emoționale prin intermediul unei întrebări - *modalitate de control* al acestui test clinic.

4. fabulele destinate complexului castrării și caracterului posesiv și încăpățânat au fost construite astfel încât să nu facă posibilă intervenția elementelor datorate educației. De exemplu, pentru caracterul posesiv și încăpățânat, a existat ideea de a folosi banii sau capacitatea de a împărți cu alții drept temă. Dar, după experimentarea acestei idei, am renunțat la ea, deoarece copiii mici nu acordă o importanță deosebită banilor și, pe de altă parte, anumiți copii sunt obișnuiți de părinți să pună banii pe care îi primesc în

pușculiță. Apoi, refuzul de a împărți poate avea alte cauze decât caracterul posesiv și încăpățânat, și anume în special ostilitatea.

5. conflictele au fost deghizate suficient de mult, pentru a nu trezi culpabilitatea subiectului și pentru ca acesta să se poată identifica ușor cu eroul fabulei. De asemenea, ordinea de prezentare a întrebărilor nu poate fi oricare. Testul începe cu poveștile care includ complexul căruia i se atașează cantitatea cea mai mică de vinovăție.

Aplicare

Consemne:

Iată cum se desfășoară examinarea:

- Îi spunem copilului că îi vom relata niște povestioare și că el va trebui să le continue.
- Poate să spună orice gândește, pentru că așa cum gândește este corect.
- Celor mari, le prezentăm fabulele ca pe un test de imaginație. Pot răspunde cu ceea ce le vine în mod natural în minte, deoarece acestea nu sunt probleme de inteligență, ci de imaginație. Și fiecare poate avea idei diferite pentru același subiect.

➤ - Redăm povestea în forma directă și punem multă însuflețire și multă culoare în accesorii, dar trebuie să fim atenți să nu dăm nicio intonație care ar putea influența copilul. Acest lucru este deosebit de important.

➤ În orice caz, nu se prezintă niciodată titlul fabulei și insistăm dacă răspunsurile sunt prea scurte sau nu suficient de explicite.

Instrucțiuni privind comportamentul examinatorului:

➤ Pe parcursul testului ca și în cadrul oricărei testări psihologice, abordați o atitudine neutră, fără a induce răspunsul, caz în care vă va aparține și vă va fi dat pentru a vă face plăcere.

➤ Evitați să dați de înțeles copilului că în răspunsurile sale vorbește despre sine. În orice proces proiectiv, copilul răspunde cu un alt personaj și nu cu el însuși. Trăiește afectele sale în contul altuia și ceea ce îi permite acestuia își interzice sieși. Demascarea brutală a propriei persoane poate fi trăită dramatic și poate conduce la un blocaj definitiv.

- Evitați *orice dramatizare a esenței poveștii*, deoarece altfel influențăm copilul și îi sugerăm răspunsul pe care îl căutăm. De exemplu, în cazul *Fabulei despre pasăre*, nu trebuie să spunem că s-a abătut un trăsnet asupra cuibului, deoarece atenția copilului ar fi astfel dirijată asupra traumatismului și nu asupra faptului că trebuie să aleagă un părinte. La fel, pentru *Fabula despre miel*, nu trebuie spus că mieluțul este pe punctul de a muri de foame deoarece, în cazul în care copilul are sentimente pozitive în complexul fraților și surorilor, el se va simți obligat să răspundă: „Îi lasă laptele care era al lui și se duce să pască iarbă.” Și, dacă este vorba de un subiect cu o ostilitate puternică față de noul venit, sau care este prea fixat la mamă, pericolul este și mai mare, pentru că faptul de a vedea că viața mieluțului depinde de atitudinea lui (să meargă să pască sau nu iarbă) poate crea o tensiune între Eul care ar vrea să scape de noul venit și Supraeul care îi interzice să își satisfacă dorința. Această tensiune dintre Eu și Supraeul a subiectului se va revela printr-o angoasă mai mare. De altfel, transformând fabula așa cum tocmai am spus, am falsifica problema, deoarece în realitate viața bebelușului nu depinde deloc de toanele fratelui mai mare. Inconvenientul dramatizării este același pentru toate fabulele.

- Deseori, răspunsul copilului este prea scurt și, sub banalitatea sa, se ascunde un întreg conflict neexprimat. Trebuie deci să insistăm în interogatoriu și să aprofundăm răspunsul, obținând astfel toate datele condensate în primul răspuns.

- În general, subiecții se comportă bine la test. Chiar și cei mai mici înțeleg regulile și se pot adapta. Presupunem că este din cauză că am făcut să intervină, în cea mai mare parte a poveștilor noastre, principiul plăcerii (excepție făcând fabulele despre *înmormântare* și *visul urât*), iar acest lucru trezește sensibilitatea și ține copilul cu sufletul la gură. În fabula nr. 3, el poate înțelege și se poate interesa de mieluțul care bea lapte bun și cald în fiecare seară și ronțăie deja un pic de iarbă, iar în *fabula despre plimbarea cu tatăl*, fetița se bucură împreună cu eroina de această plimbare în care este singură cu tatăl, ca o fată mai mare. Pe de altă parte, fabulele noastre nu evocă nicio situație individuală, care să îl poată distra pe copil de la simbol.

- Unii subiecți au manifestat **rezistență** în a răspunde la vreo poveste; dar această rezistență apărea exact cu ocazia poveștii în care se ascundea conflictul subiectului. La alții, existența complexului crea o adevărată **dorință e a reîncepe examinarea**, ca și cum ar fi așteptat o ușurare odată cu ea. Pare că afectivitatea transferată asupra eroului fabulei îi descărca într-un fel de un afect prea greu și că, într-un mod cât se poate de natural, ei căutau această ușurare momentană prin repetarea examinării.

Diagnosticarea complexelor

1. Fabula păsării

Tatăl, mama și cu puiul lor dorm împreună în cuibul lor pe o cracă. Deodată începe un vânt puternic care scutură pomul și cuibul cade la pământ. Cele trei păsări se trezesc speriate. Tatăl zboară repede pe pomul alăturat. Mama zboară pe alt pom. **Ce face puișorul ?** Și el știe să zboare puțin.

Conținut latent: Fixația copilului pe unul dintre părinți sau independența sa.

Răspunsuri normale:

1. Puiul va zbura pe o creangă aproape de cuib.
2. Va zbura la mama lui.
3. Va zbura la tata, pentru că este mai puternic.
4. Va rămâne pe jos și va țipa până ce părinții vor veni să îl ia.

2. Fabula aniversării nunții

Este ziua de aniversare a căsătoriei tatei și a mamei. Amândoi se iubesc foarte mult și serbează veseli această zi. În timpul petrecerii copilul se ridică brusc și se duce singur în fundul grădinii. **De ce?**

Conținut latent: Șoc legat de camera părinților; gelozie pe cuplul părinților.

Răspunsuri normale:

1. Se duce să culeagă flori pentru părinții lui.
2. Se duce să se distreze (răspuns frecvent).
3. Conversația nu îl interesează.
4. A primit o notă proastă la școală și se duce să plângă în fundul grădinii.

3. Fabula mielului

A fost odată o oaie, care avea un mielușel și amândoi erau la păscut. Mielușelul se juca toată ziua lângă mama lui și în fiecare seară primea de la ea lapte bun și cald de băut, care-i plăcea foarte mult. Într-o zi oaia a adus și un alt mielușel, mult mai mic decât primul. Oaia nu avea lapte destul pentru amândoi mielușeii și atunci a spus mielului mai mare: nu am lapte destul pentru voi doi, tu poți să mănânci iarbă verde. **Ce a făcut mielușelul ?**

Conținut latent: Gelozie fraternă, conflicte legate de înțârcare.

Răspunsuri normale:

1. Va mânca iarbă.
2. Va căuta lapte la o altă oaie.
3. Este puțin supărat, dar va mânca iarbă.

4. Fabula înmormântării

Cortegiul fumerar vine pe stradă și oamenii întreabă cine a murit. Lumea răspunde: cineva din familia care stătea în casa de jos. **Cine poate fi ?**

Cineva din familie a luat trenul și a mers departe de tot, așa de departe, că nu se va mai întoarce niciodată acasă. Cine ar putea fi acela?

Conținut latent: agresivitate, dorința de moarte, culpabilitate, autopuniție.

Răspunsuri normale:

1. Subiectul desemnează o persoană decedată de curând în familia sa.
2. Este o persoană în vârstă: bunicul sau bunica.
3. Este o persoană care era bolnavă de mult timp.
4. Este o persoană importantă sau străină de sat, pentru că oamenii se interesează de ea.

5. Fabula despre teamă

Un copil mic spune foarte încet: “oh, ce frică îmi este !”. **De ce oare îi este așa de frică?**

Conținut latent: Explorarea angoasei și autopuniției.

Răspunsuri normale:

1. Pentru că mama s-a uitat urât la el.
2. Frică de bătaie.

3. Că a avut o notă proastă la școală.
4. Frică de un animal.
5. Frică de război.
6. Frică să nu-i moară singurul părinte.
7. Să nu-și piardă averea din cauza crizei.

6. Fabula despre elefant

Un copil are un elefant de cârpă, pe care-l iubește. Elefantul este foarte drăguț și are o trompă mare. Într-o zi, când copilul se întoarce de la plimbare și merge în cameră, găsește că elefantul s-a schimbat. **Ce s-a schimbat la elefant ?**

Conținut latent: complexul castrării.

Răspunsuri normale:

1. Copilul a văzut o altă jucărie mai frumoasă, iar a lui nu îl mai interesează.
2. Nu elefantul s-a schimbat, ci copilul, care a crescut și căruia nu îi mai place să se joace.
3. Nu s-a schimbat.
4. Și-a schimbat pielea.
5. Bona a vărsat o vază cu apă peste elefant în lipsa copilului.

7. Fabula cu obiectul confecționat

Un copil a făcut din plastilină ceva (un turn) și este foarte mândru de acesta. Ce va face cu obiectul ? Mama-l roagă să i-l facă ei cadou. Dar copilul poate face ce vrea cu el. **Îi va da mamei obiectul?**

Conținut latent: fixația anală; caracter încăpățânat și posesiv

Răspunsuri normale:

1. I-l va da mamei.
2. Se va distra cu el și i-l va da mamei, dacă aceasta i-l cere.
3. Îl va arăta la toată lumea.

8. Plimbare cu tata sau mama

Un băiat / o *fetiță* a făcut o plimbare foarte frumoasă în pădure cu mama sa / *cu tatăl său*. Au fost foarte veseli. Când s-au întors acasă băiatului / *fetiței* i se pare că tata / *mama* are o altă expresie decât de obicei. **De ce ?**

Conținut latent: culpabilitatea în situația oedipiană.

Răspunsuri normale:

1. Mama este bucuroasă (sau tatăl).
2. Ea a pregătit o gustare bună.
3. Ea (sau el) a lucrat mult și figura ei (lui) este obosită.
4. Și-a pus o mască pentru că este sărbătoarea escaladei¹.
5. S-au întors prea târziu de la plimbare și tatăl (sau mama) era deja acasă.
6. Ea sau el a primit poate o veste proastă în timpul absenței lor.

9. Fabula despre veste

Un copil vine de la școală / *de la plimbare* și mama îi spune: înainte de a-ți face lecțiile trebuie să-ți spun ceva. **Ce o să-i spună mama ?**

¹ O sărbătoare ținută în luna decembrie a fiecărui an la Geneva, Elveția, în memoria atacului savoiarzilor din anul 1602, atunci când cetățenii Genevei au reușit să respingă atacatorii care escaladau zidul orașului. (N. t.)

Conținut latent: Dorințele și teama subiectului.

Răspunsuri normale:

1. Mama vrea să-i spună o poveste.
2. Are să îi spună despre o gustare bună sau despre niște vizite.
3. A primit o veste bună.
4. Mama vrea să îi facă recomandări pentru activitatea sau pentru viața sa.

10. Visul urât

Un copil se trezește devreme dimineața. Încă este foarte adormit și spune : “Vai ce vis urât am avut !”. **Ce o fi visat ?**

Controlul conținutului inconștient activat prin fabulele precedente.

Răspunsuri normale:

1. Nu știu, pentru că nu visez.
2. A visat război.
3. A visat un animal care îl mănâncă.

NOTE:

1. Este foarte delicat să discernem răspunsurile nevrotice din toate răspunsurile la fabulele despre *visul urât* și *frică*.
2. În același timp, în aproape toate cazurile noastre considerate nevrotice, răspunsurile la aceste fabule conțin direct **autopedepsire, o idee de moarte sau realizarea deghizată a unei dorințe agresive.**
3. Este nevoie uneori de o investigație suplimentară. Răspunsuri care păruseră anormale la început: „Visează figuri care se strâmbă”, „Îi este

frică să nu fie mâncat de lup”, „Îi este frică să nu îl ia un bărbat” nu sunt deseori decât spaime create de anturaj pentru a-l face pe copil ascultător, sau recomandarea părinților și profesorilor ca acesta să nu se lase sedus de „domni pe stradă”, sau chiar reminiscențe ale unor basme.

4. Răspunsurile frica de un animal - simbolizează frica de tată și constituie un reziduu al culpabilității oedipiene, **care nu afectează direct personalitatea individului.** În acest scop, ele trebuie notate. Dacă întrebăm un copil normal, de exemplu, despre frica de lup, acesta va răspunde: „Va mânca băiețelul, pentru că acest băiețel este rău, l-a supărat pe lup.” Pe de altă parte, răspunsurile la fabula despre *frică* sunt mult mai variate și individuale la nevrotici decât la persoanele normale; de aici rezultă, și acest lucru pare paradoxal, că răspunsurile „de frica unui animal” sunt de două ori mai numeroase la persoanele normale decât la nevrotici. Am putea, așa cum am făcut pentru răspunsurile normale, să dăm și exemple de răspunsuri nevrotice, tipice pentru fiecare fabulă; deoarece, în cea mai mare parte a cazurilor, o singură povestire este suficientă pentru a descoperi complexul. Dar uneori individul are mai multe complexe sau conflictul se extinde pe mai multe povestiri și este mai interesant să judecăm cazul acestuia prin prisma ansamblului răspunsurilor sale.